

RO

RO

RO

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 15.4.2008
COM(2008) 192 final

**RAPORT AL COMISIEI CĂTRE CONSILIU ȘI CĂTRE PARLAMENTUL
EUROPEAN**

Stadiul de creare a pieței interne a gazelor și energiei electrice

[SEC(2008) 460]

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE CONSILIU ȘI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN

Stadiul de creare a pieței interne a gazelor și energiei electrice

A. CONTEXT

Relevanța energiei pentru creștere și competitivitate în Europa este în continuă creștere. Serviciile energetice de încredere și la prețuri acceptabile atât pentru utilizatorii industriali, cât și pentru cei casnici continuă să fie un factor-cheie pentru dezvoltarea socio-economică. O piață internă funcțională a energiei este esențială în măsura în care răspunde tuturor celor trei provocări ale competitivității, durabilității și securității aprovizionării.

Ultima etapă în direcția unor piețe competitive ale energiei a fost finalizată la 1 iulie 2007 odată cu deschiderea completă a piețelor naționale cu amănuntul. Din perspectivă juridică, toți consumatorii europeni pot acum să-și aleagă furnizorii și să beneficieze de concurență.

Cu toate acestea, prezentul raport arată că, în practică, integrarea pieței este încă departe de a fi o reușită. Cu foarte puține excepții, piețele energiei electrice și gazelor din UE rămân naționale din punct de vedere economic, concurența fiind limitată.

Prezentul raport subliniază faptul că problemele identificate de Comisie în Raportul de activitate pentru 2006-2007 și în Raportul de investigație sectorială privind piețele europene ale energiei electrice și gazelor rămân în mare măsură aceleași. În cadrul legislației existente nu se pot rezolva toate carențele: sunt necesare măsuri legislative îmbunătățite.

B. EVOLUȚII ÎN DOMENII-CHEIE, DEFICIENȚE RĂMASE

1. Aplicarea legislației

Toate statele membre¹ au respectat data limită de 1 iulie 2007 pentru deschiderea completă a piețelor naționale de gaze și energie electrică². Cu toate acestea, din cauza coexistenței unor segmente de piață deschise și a unei reglementări a prețurilor de aprovizionare a utilizatorilor finali, au apărut restricții în calea concurenței libere și loiale.

La mai mult de trei ani după data limită de punere în aplicare din iulie 2004, unele state membre nu au aplicat încă în mod adecvat cerințele legale din directivele privind energia electrică și gazele³. Acest este în special cazul aspectelor fundamentale ale liberalizării pieței, precum supravegherea reglementară, separarea și tarifele reglementate pentru aprovizionare, precum și comunicarea obligațiilor de serviciu public.

Organismele de reglementare dețin un rol statutar cheie în monitorizarea respectării obligațiilor de către operatorii de rețea. ERGEG⁴ joacă un rol important în coordonarea

---

¹ În măsura în care nu au beneficiat de o derogare.

² Anexa tehnică (AT), secțiunea 1.

³ AT, secțiunea 1.

⁴ Grupul european de reglementare în domeniul energiei electrice și al gazelor înființat prin Decizia 2003/796/CE a Comisiei din 11 noiembrie 2003.

monitorizării pe plan național și astfel în armonizarea evaluării conformității. Monitorizarea⁵ de către ERGEG în 2007 a aplicării regulamentelor privind energia electrică⁶ și gazele⁷ arată un nivel necorespunzător de conformitate în domenii de importanță fundamentală pentru dezvoltarea piețelor lichide, precum transparența și alocarea capacității primare. Aproximativ 15% din operatorii europeni de sisteme de transport al gazelor (OST) nu respectă cerințele privind transparența în sectorul gazelor. Aproximativ o treime din OST nu își publică fluxurile istorice, ratele de utilizare și previziunile referitoare la capacitățile disponibile după cum se solicită în mod legal. În același timp o treime dintre OST care fac uz de „regula celor mai puțin de trei transportatori”⁸ nu fac publice datele cumulate cerute și aproape 85% dintre OST aplică regula exceptării fără a deține aprobarea obligatorie de la autoritățile de reglementare.

Raportarea cu privire la indicatorii de piață - o responsabilitate a statelor membre – este, în general, insuficientă. De exemplu, doar 30% din organismele de reglementare naționale pot indica ratele de migrare a utilizatorilor către alți operatori în cazul grupurilor industriale, al întreprinderilor mici și mijlocii și al consumatorilor casnici.

2. Integrarea pieței

Integrarea pieței nu a atins încă un nivel suficient. Acest lucru este demonstrat, de exemplu, și de diferențele de preț, de monopoliurile regionale și de constantele congestionări de rețele transfrontaliere dintre statele membre.

Într-o piață bine integrată, concurența va păstra prețuri similare între state membre sau regiuni învecinate. Prețurile energiei pentru consumatorii de energie electrică industriali din UE încep să se apropie în zonele din centrul și nord-vestul UE, dar diferă în continuare cu aproape 100% în anumite cazuri⁹. O utilizare mai eficientă a infrastructurii a condus la o anumită ameliorare a corelării prețurilor energiei electrice, în special între regiunea formată din Țările de Jos/Belgia/Austria/Franța/Germani și piața nordică.

Comerțul transfrontalier reprezintă o sursă-cheie a presiunii concurențiale asupra prețurilor. Având în vedere că existența unor capacități suficiente de rețea constituie o condiție preliminară pentru acest comerț, trebuie eliminate blocajele constante din infrastructura gazelor și energiei electrice. În cinci state membre, raportul dintre capacitatea de interconectare electrică și capacitatea instalată este mai mic de 10%. În alte zece state membre, acesta se situează între 10% și 30%. Planificarea coordonată a investițiilor și testarea cererii de pe piață sunt esențiale pentru furnizarea capacității dintr-o perspectivă europeană. Măsurile întreprinse voluntar în cadrul inițiativei regionale promovate de Comisie cu sprijin operațional din partea ERGEG¹⁰ (de exemplu, studii coordonate asupra cererii în ceea ce privește fluxurile de gaze în Peninsula Iberică, analiza investițiilor în transport și depozitare pe plan regional în regiunea sud-estică de distribuție a gazelor) sunt fără îndoială pozitive.

---

⁵ Disponibilă la www.ergge.org.

⁶ Regulamentul (CE) nr. 1228/2003.

⁷ Regulamentul (CE) nr. 1775/2005.

⁸ Regulă prin care OST li se permite un nivel restrâns de publicare în cazul în care există mai puțin de trei transportatori activi la respectivul punct de rețea; a se vedea articolul 6 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 1775/2005.

⁹ AT, secțiunea 5..

¹⁰ www.ergge.org.

Însă acordurile pe bază de voluntariat nu pot garanta în mod suficient nivelul necesar de securitate pentru acoperirea cererii de pe piață.

Lipsa de independență a operatorilor de rețele continuă să constituie un obstacol în calea unor investiții adecvate. Experiența demonstrează faptul că în cazurile în care furnizorii tradiționali pe plan național sunt părți interesate în rețelele de transport de pe piețele proprii, interesul acestora de a limita concurența pe piețele lor naționale reprezintă adesea un obstacol în calea unei expansiuni suficiente a capacității rețelei din amonte. Analizele fac dovada unei corelații între o separare corespunzătoare și investiții. Partea de venituri din congestionări reinvestită în capacitatea de interconectare a fost de aproximativ două ori mai mare în cazul OST pentru care a avut loc o separare a proprietății decât în cazul OST integrate pe verticală, înregistrându-se cel puțin o dublare a nivelurilor investițiilor în perioada de trei până la patru ani de la separarea proprietății.

Cu toate acestea, s-a recunoscut faptul că există și alți factori care influențează nivelurile investițiilor, în special reglementarea tarifelor. Organismele de reglementare ar trebui să furnizeze un cadru propice investițiilor, care să presupună un sistem de reglementare stabil și stimulente echitabile pentru investiții, precum și o piață integrată, vizând inclusiv o reducere a tarifelor, fără însă a se limita la acest aspect. Reglementarea stimulentei nu a fost încă suficient elaborată.

Diferențele de cadru juridic dintre statele membre rămân un obstacol în calea integrării pieței. De exemplu, un sistem-pilot coordonat de scoatere la licitație a capacităților de gaze din regiunea nord-vestică de distribuție a gazelor¹¹ a fost blocat de diferențele dintre legislațiile naționale. Este nevoie de mai mult sprijin din partea statelor membre pentru a depăși aceste piedici.

Efectele benefice ale unei infrastructuri suficiente nu se vor face simțite pe deplin decât în situația în care capacitățile sunt puse la dispoziția participanților la piață pe o bază nediscriminatorie care să favorizeze schimburile. Tratatul diferențiat al serviciilor transfrontaliere și al transportului intern nu trebuie să fie de natură să conducă la discriminări în rândul utilizatorilor și trebuie să fie compatibile cu legislația existentă (și propusă). În același timp, sistemele de capacitate trebuie să se atingă cel mai mare grad de flexibilitate posibil, obiectiv care se poate atinge cel mai bine într-un sistem decuplat de intrare-ieșire.

Progrese pe plan regional

S-au elaborat proiecte bilaterale și multilaterale de ameliorare a integrării transfrontaliere, precum inițiativele regionale conduse de ERGEG, cooperarea guvernamentală din cadrul forumurilor pentalaterale din nord-vestul Europei și MIBEL/MIGAS pentru țările iberice. Spre deosebire de alte inițiative, Comunitatea pentru Energie stimulează cooperarea regională pe o bază legală obligatorie.

Aceste proiecte joacă un rol util în elaborarea de soluții bazate pe cele mai bune practici. De exemplu, inițiativele regionale conduse de ERGEG s-au axat pe alocarea transfrontaliere coordonată de capacități pe piețele de gaze nord-vest europene, pe analiza coordonată a cererii și planificarea investițiilor în piețele de gaze iberice și sud-est europene¹², pe coordonarea reglementării în vederea luării armonizate de decizii pe plan reglementar pentru regiuni

---

¹¹ UK, NL, B, F, IRL, DE, DK, SW, N-IRL, Norvegia (observator).

¹² AT, CZ, GR, H, IT, PL, SK, SI.

transfrontaliere și pe o mai bună transparență. În 2006, proiectul trilateral de cuplare a piețelor de energie electrică – un mecanism de alocare a capacităților care garantează fluxuri de energie în direcția corectă în raport cu prețuri *spot* – a devenit operațional între Franța, Belgia și Țările de Jos și a sporit considerabil eficiența distribuției de energie produsă în regiune. Forumul pentalateral pentru energie electrică a reușit să convină asupra unui flux comun bazat pe un mecanism transfrontalier comun de alocare de capacități pentru întreaga regiune. S-au început recent lucrările pentru sectorul gazelor și se preconizează ca acestea să se concentreze asupra blocajelor de natură legală și asupra securității aprovizionării. În noiembrie 2007, Republica Irlanda și Irlanda de Nord au început crearea unei piețe en gros comune a energiei electrice. Se planifică o evoluție pe piața gazelor.

Abordarea regională permite luarea în considerare a diferitelor niveluri de dezvoltare ai pieței în scopul comun de realizare a pieței unice.

3. Concentrare și consolidare

Structurile pieței la scară națională sunt încă foarte concentrate. În plus, furnizorii tradiționali controlează elementele fundamentale de infrastructură, sporindu-și în continuare puterea pe piață.

Între 2005 și jumătatea anului 2007, numărul de furnizori independenți pe piața energiei electrice a crescut în 40% dintre statele membre pentru care există date disponibile. În sectorul gazelor, numărul a crescut doar într-un sfert dintre statele membre. Cu toate acestea, în Franța, Italia, Polonia și Țările de Jos, creșterea a fost de cel puțin 50% [10 până la 15 furnizori în Franța, 0 până la 75 în Polonia, 8 până la 20 în Țările de Jos, 123 până la 182 (2006) în Italia]. În 7 din 21 de state membre, nu își desfășoară activitatea pe piața națională a gazelor niciun furnizor independent. În domeniul energiei electrice, această situație a fost raportată doar pentru Cipru, însă pentru 15 state membre nu sunt disponibile date relevante pentru energia electrică.

Piețele cu amănuntul nu sunt încă bine dezvoltate, în principal din cauza accesului limitat la resursele de gaze pentru operatorii nou intrați pe piață. Chiar și pe piețele cele mai dezvoltate – Regatul Unit – forțele concurențiale sunt dominate de producătorii de gaze. Intrarea unor noi producători pentru diversificarea surselor de aprovizionare rămâne un aspect esențial atât din punctul de vedere al concurenței, cât și al securității aprovizionării. GNL (gazul natural lichefiat) joacă un rol important.

Pe lângă piețele naționale extrem de concentrate, continuă tendința către consolidare și concentrare. Atâta vreme cât participanții care provin din fuziuni și achiziții acționează pe baze real competitive, acest lucru nu are neapărat efecte negative asupra concurenței. Guvernele, organismele de reglementare naționale și autoritățile de concurență ar trebui să creeze în mod activ un cadru care să favorizeze comportamentul concurențial, atunci când nu se așteaptă ca acesta să decurgă din structurile de piață, de exemplu prin intermediul cesiunii de capacități, al programelor de cesiune a gazelor și prin cerințe de transparență stricte.

4. Tendințe ale prețurilor

În urma liberalizării energiei electrice, clienții din statele membre ale UE-15 au beneficiat de economii cumulate de prețuri de ordinul a 60 de miliarde EUR în perioada 1998-2004. Aceste economii au fost parțial contrabalansate de creșteri ale prețurilor în perioadele ulterioare. Prețurile gazelor în UE-27 au crescut odată cu evoluția prețului petrolului. Pentru utilizatorii industriali, prețurile s-au mărit cu o medie de 35% între 2005 și 2006 și cu încă 12% în 2007. Creșterea totală din 2005 până în 2007 a fost comparabilă cu cea pentru clienții casnici, deși creșterile majore de prețuri au intrat în vigoare în principal în 2007¹³.

Există mai multe motive pentru aceste evoluții. Deoarece concurența este încă limitată, presiunile concurențiale asupra prețurilor rămân prin urmare slabe. Mai mult, prețurile oglindesc tendințe generale, în special în ceea ce privește prețurile petrolului, care au crescut cu mai mult de 50% între 2005 și 2007. Având în vedere legătura dintre prețurile gazelor și prețurile petrolului și importanța crescândă a gazelor în producția de energie, evoluțiile prețului petrolului afectează atât prețurile gazelor, cât și pe cele ale energiei electrice.

---

¹³ Eurostat, date de la 1 ianuarie din fiecare an.

În același timp, sunt indicii care arată că independența operatorilor de rețele are o influență favorabilă asupra prețurilor, prin promovarea de către aceștia a eficienței rețelelor, prin facilitarea accesului la rețele pentru terți și prin contribuția la consolidarea încrederii în piață. De la deschiderea pieței în 1998, statele membre în care a existat o separare a proprietății la nivelul OST au cunoscut evoluții ale prețurilor mai favorabile decât statele membre în care OST au fost și sunt în continuare legați de furnizori.

5. Independența operatorilor de rețele

Separarea funcțională nu este încă aplicată efectiv în toate statele membre¹⁴. Acesta este atât cazul sectorului energiei electrice și gazelor, cât și cel al operatorilor sistemului de transport și distribuție. Unele state membre au mers dincolo de cerințele actuale de separare. În domeniul energiei electrice, în aproape jumătate din statele membre există operatori de rețele la care s-a realizat separarea, iar în sectorul gazelor, în șapte state membre¹⁵.

La nivelul distribuției, statele membre recurg în mare măsură la derogări: jumătate din statele membre permit OSD cu mai puțin de 100 000 de clienți să fie exceptați de la cerințele de separare juridică, atât pentru energie electrică, cât și pentru gaze¹⁶.

Independența insuficientă a operatorilor de rețele se reflectă în investițiile insuficiente în capacitățile de rețea, precum se reflectă și în special în capacitățile transfrontaliere inadecvate. Separarea juridică nu a fost suficientă pentru a se face față acestui efect.

6. Reglementarea efectivă de către organismele de reglementare

În ciuda directivelor privind energia electrică și gazele care impun organismelor de reglementare să dețină un minimum de competențe, nivelurile inegale ale competențelor de reglementare în regiunile transfrontaliere nu s-au îmbunătățit. În unele state membre competențele se împart între mai multe organisme de reglementare la nivel național și la nivel regional, inclusiv autoritatea și/sau ministerul concurenței. Acest aspect este probabil să sporească incoerența. Supravegherea reglementară a piețelor en gros și cu amănuntul este aproape inexistentă în oricare stat membru.

Nerespectarea legislației europene este adesea combătută prin sancțiuni insuficiente sau ineficiente prevăzute de legislația națională. În același timp, rapoartele de monitorizare ale ERGEG privind aplicarea legislației existente au evidențiat faptul că organismele de reglementare nu sunt suficient de hotărâte să recurgă la competențele existente pentru a încuraja în mod activ aplicarea cerințelor legale. Un raport al ERGEG prezentat la cel de-al 14-lea Forum de la Madrid a indicat, de exemplu, doar un caz de autoritate de reglementare care recurge la competența sa de a impune sancțiuni unui OST care nu respectă cerințele legale.

Dominiul integrării pieței necesită armonizarea deciziilor transfrontaliere de reglementare. ERGEG și Forumurile Europene de Reglementare pentru energie electrică și gaze („Forumul de la Florența/„Forumul de la Madrid”) contribuie cu siguranță la acest proces prin oferirea unor platforme de discuții pentru dezbaterile problemelor la nivel practic și pentru elaborarea de soluții convenite pe baza celor mai bune practici. Cu toate acestea, lacunele de reglementare constituie încă un obstacol în calea luării coordonate de decizii pe plan transfrontalier, problema aceasta neputându-se rezolva prin modelul existent de cooperare voluntară aplicat de ERGEG.

---

¹⁴ În cadrul consultărilor publice a ERGEG cu privire la orientările pentru separarea funcțională, OST au menționat, de exemplu, necesitatea ca gestionarii de rețele să fie implicați în gestionarea societăților integrate și chiar ca respectivii gestionari să primească stimulente în funcție de reușita societății integrate în ansamblu. A se vedea comentariile publicate la www.ergreg.org - *Public Consultations – Energy – GGP Functional Unbundling*.

¹⁵ AT, secțiunea 7..

¹⁶ AT, secțiunea 7..

7. Din perspectiva clienților

Reacții ale clienților – migrarea către alți operatori

Migrarea către alți operatori de energie electrică atinge un nivel înalt în țările iberice, în Republica Cehă și în țările nordice și un nivel peste medie în cazul clienților industriali foarte mari în Germania, Austria și Luxemburg. În majoritatea celorlalte țări, rata anuală de migrare către alți operatori în cazul utilizatorilor casnici este de aproximativ 1% sau inferioară. Situația este similară în sectorul gazelor, cu excepția Italiei, care a atins o rată de +1%. În timp ce ratele de migrare pentru clienții mai mari continuă să crească, majoritatea micilor întreprinderi și a clienților casnici dispun încă o arie limitată de exercitare a drepturilor lor de a alege.

Ratele de migrare către alți operatori nu sunt singurul indicator al modului de funcționare a concurenței pe piețele cu amănuntul. Deseori nu există oferte concurente sau ofertele sunt prea similare pentru a putea constitui o veritabilă alegere. Statele membre și organismele de reglementare naționale trebuie să se asigure că există proceduri transparente și simple de migrare către alți operatori pentru a oferi clienților încrederea de care au nevoie. Mai mult, concurența pe piețele cu amănuntul este denaturată de tarife reglementate pentru aprovizionare.

Calitatea serviciului

Liberalizarea pieței vizează în general îmbunătățirea poziției consumatorilor. Posibilitatea de a alege furnizorul și, în consecință, presiunea concurențială conduc la o mai bună adaptare a ofertei serviciului la cererea utilizatorilor. Directivele privind gazele și energia electrică pun în mod clar accentul pe drepturile consumatorului. Studiile de piață au ajuns la concluzia că nivelul de satisfacție în ceea ce privește calitatea energiei electrice și serviciile furnizate în sectorul gazelor este în general bun¹⁷. Preocupările legate de introducerea concurenței ar conduce la un declin al standardelor serviciilor sau la probleme de furnizare a serviciului universal s-au dovedit a fi nefondate.

Pentru a profita de beneficiile liberalizării este necesar accesul la aprovizionarea cu energie. Analizele¹⁸ arată că o vastă majoritate a utilizatorilor finali europeni dispun de acces imediat la energie electrică și gaze – media în UE-27 se ridică la 93% pentru sectorul energiei electrice care nu se poate substitui și la 72% pentru sectorul gazelor, unde există adesea substituenți. În medie, două treimi (66%) din cetățenii din UE consideră costul serviciilor de aprovizionare cu energie electrică drept rezonabil; în cazul gazelor, cifra este similară. Niciunul dintre aceste sectoare nu a făcut dovada unor variații semnificative în funcție de categoria socio-demografică sau între rezultatele pentru UE-15 și pentru UE-27¹⁹.

Prețuri reglementate

Coexistența unor piețe deschise de energie și a unor prețuri reglementate ale energiei este destul de des întâlnită în rândul statelor membre: se întâlnește în cazul unei treimi din piețele

---

¹⁷ EUROBAROMETRU, *Prices and quality of services of general interest*, septembrie 2005; și Studiu privind gradul de satisfacție al consumatorului, în 2007:

http://ec.europa.eu/consumers/cons_int/serv_gen/cons_satisf/consumer_service_finrep_en.pdf

¹⁸ EUROBAROMETRU, Servicii de interes general – capitolul 1.4, iulie 2007.

¹⁹ EUROBAROMETRU, Servicii de interes general – capitolul 3.1, iulie 2007.

de gaze pentru cel puțin un segment de piață și în cazul a mai mult de jumătate din piețele de energie electrică. Pentru majoritatea statelor membre care au reglementat prețurile, reglementarea nu se limitează la consumatorii mici – toate segmentele de consumatori pot fi aprovizionate la prețuri reglementate²⁰.

Efectele negative ale reglementării prețurilor energiei rămân o preocupare majoră. Acestea conduc imediat la o denaturare a concurenței și reduc lichiditățile pe piețele en gros. Pe termen lung, prețurile reglementate oferă semnale eronate în ceea ce privește prețurile pentru investitori și au astfel un impact negativ asupra dezvoltării unei infrastructuri noi. Prin stabilirea unui nivel al prețurilor care nu permite operatorilor nou intrați pe piață furnizarea de energie la prețuri care să acopere costurile, reglementarea prețurilor creează un obstacol la intrarea pe piață pentru furnizorii alternativi, în acest mod amenințând direct securitatea aprovizionării. Pentru piața franceză, de exemplu, bursa energiei electrice s-a dovedit incapabilă să fixeze un preț de referință pentru piață ținând seama de reglementarea prețurilor energiei. Măsurile pentru protecția consumatorului nu ar trebui să fie confundate cu instrumentele de reglementare a concurenței, aceste două aspecte trebuind să fie abordate prin mijloace diferite.

C. SECURITATEA APROVIZIONĂRII

Rapoartele prospective privind situația energiei electrice europene pe perioadele de vară și de iarnă, redactate în 2007 de Grupul operatorilor europeni de sisteme de transport de energie electrică (ETSO) și Operatorii europeni de sisteme de transport de gaze (Infrastructura gazelor în Europa, GIE) sugerează faptul că nu se preconizează nici un risc special de penurie electrică pe termen mediu. Aceste rapoarte rezumă prognozele privind bilanțul energetic pe plan național și regional, calculat în funcție de producția de energie și de cerere în perioadele de vârf. Rapoartele evaluează gradul global de adecvare al sistemelor interconectate. Cu toate acestea, în condiții extreme, precum temperaturi scăzute sau foarte ridicate ori crize de aprovizionare cu gaze, sistemele energetice devin mai solicitate, în special în cazul în care aceeași perioadă este critică și pentru țările învecinate.

Furnizarea unor capacități de transport suficiente continuă să fie un aspect de referință nu doar pentru dezvoltarea concurenței, ci și pentru securitatea aprovizionării. În special în materie de aprovizionare cu gaze, Uniunea Europeană depinde tot mai mult de importuri²¹. Având în vedere faptul că rezervele autohtone de gaze sunt în scădere și că se preconizează o creștere semnificativă a consumului mondial, diversificarea rutelor de transport sau a surselor joacă un rol-cheie în reducerea dependenței de cele trei surse principale, care sunt astăzi Rusia, Norvegia și Algeria. Ținând seama de prețurile din ce în ce mai mari ale gazelor, rolul GNL în respectiva diversificare este în constantă creștere.

Rețelele de energie electrică și gaze reprezintă un element-cheie pentru buna funcționare a pieței europene. Rămân încă obstacole în calea finalizării proiectelor prioritare care au fost deja identificate. Au fost desemnați coordonatori pentru proiectele declarate a fi de interes european, care se confruntă cu întârzieri sau dificultăți de implementare. Aceste proiecte sunt: (1) Linia electrică dintre Germania, Polonia și Lituania; (2) Conexiunile cu centralele eoliene din largul apelor maritime din nordul Europei; (3) Interconexiunea dintre Franța și Spania și (4) Conducta de gaze Nabucco.

---

²⁰ ERGEG, *Status review on end-user price regulation* (Raport privind stadiul procesului de reglementare a prețurilor pentru utilizatorii finali), 14.6.2007 (Ref: E07-CPR-08-04), www.ergreg.org.

²¹ AT, secțiunea 8..

Pentru energia electrică, dependența de importuri este mai scăzută. Producția se poate baza pe surse autohtone, inclusiv sursele de energie regenerabile și pe combustibili pentru care există o piață mondială diversificată (de exemplu, cărbunile). Cu toate acestea, crește dependența de gaze a producției de energie, gaze care, în mare măsură, se importă. Pe lângă aceasta, investitorii în infrastructură se confruntă cu noi provocări. Sistemul de energie electrică devine dependent de infrastructura gazelor. Investițiile în producția de energie electrică regenerabilă (precum cea eoliană) necesită o infrastructură de transport de mare capacitate pentru a adapta sistemul la utilizarea dezechilibrată a capacității.

După iarna grea din 2005-2006, unele țări au inițiat constituirea unor stocuri de gaze și au maximizat utilizarea capacității de import. Italia, de exemplu, a introdus contracte de expediție sau de plată conform cărora transportatorii ar putea avea opțiunea de a renunța la capacitățile de transport pentru a spori utilizarea fizică a capacităților. La sfârșitul anului 2006 și până în 2007, a rezultat un mic excedent de gaze care a permis o creștere a comerțului cu gaze și a adus lichidități platformelor comerciale. Rămâne de văzut în ce măsură aceasta va deveni baza unor evoluții viitoare pozitive și dinamice.

Nu numai că UE va trebui să se concentreze în continuare pe dimensiunea strategică a relațiilor sale cu țări terțe pe probleme de energie, în special în privința furnizorilor, ci va trebui, de asemenea, să rețină importanța furnizării unei structuri de piață care să permită furnizorilor și investitorilor să beneficieze de o piață deschisă și de un flux de energie fără piedici. Acest aspect îndeamnă la acțiune din partea Comisiei, a guvernelor și a organismelor de reglementare, precum și din partea operatorilor de rețele. Întârzierile înregistrate în procedurile de autorizare pentru investiții reprezintă un factor critic. Acestea constituie acum un risc major la adresa securității aprovizionării și a dezvoltării pieței interne.

D. CONCLUZII

În ciuda unor îmbunătățiri încurajatoare, în special în ceea ce privește coordonarea transfrontalieră la nivel regional, analiza globală a evoluției pe piața internă a energiei electrice și a gazelor naturale indică în continuare existența unor piedici majore în calea funcționării eficiente a pieței.

Aplicarea insuficientă a legislației europene rămâne un factor determinant. Ameliorările trebuie să fie aduse prin efortul comun al Comisiei, statelor membre, organismelor de reglementare și al întregului sector.

- În paralel, organismele de reglementare naționale trebuie să fie abilitate să asigure aplicarea corespunzătoare a legislației de către părțile interesate.
- Organismele de reglementare trebuie să acționeze din proprie răspundere pentru a încuraja aplicarea cerințelor legale. Armonizarea modelelor de cele mai bune practici de reglementare pe plan transfrontalier este fără îndoială necesară, dacă urmează să se reducă piedicile de ordin practic din calea comerțului transfrontalier. Inițiativele regionale desfășurate de ERGEG și alte proiecte similare la nivel guvernamental reprezintă contribuții pozitive la acest proces.
- Întreprinderile din sector trebuie să respecte cerințele legale fără compromisuri. Aplicarea legislației europene nu este negociabilă.
- Reglementarea prețurilor energiei electrice rămâne o preocupare majoră.

Toate preocupările majore din diverse domenii prezintă două caracteristici: impactul semnificativ care îngreșește realizarea unei bune funcționări a pieței interne a energiei electrice și a gazelor, care nu se poate rezolva în cadrul juridic existent. Prin urmare, Comisia a abordat aceste lacune într-un pachet legislativ pe care l-a prezentat la 19 septembrie 2007.